

Beleid en Bedrijfsbureau

Retouradres Postbus 203, 2000 AE Haarlem

Gemeenteraad Haarlem
Fractie Actiepartij

Datum 22 september 2009
Ons kenmerk SZW/BB/2009/155121
Contactpersoon P. Haker
Doorkiesnummer 023-5114039
E-mail phaker@haarlem.nl
Onderwerp Vragen Actiepartij over uitvoeringspraktijk afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Geachte fractieleden,

Krachtens artikel 38 reglement van orde van de gemeenteraad Haarlem heeft u vragen gesteld naar aanleiding van een praktijkvoorbeeld over de werkwijze van de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen.

Vraag 1

Is het staand beleid, dat een bijstandsgerechtigde geen enkele ondersteuning in de vorm van een lening mag ontvangen, op straffe van korting van de uitkering met hetzelfde bedrag, omdat een lening als inkomen wordt aangemerkt?

Antwoord 1

De Wet werk en bijstand bepaalt dat alle inkomsten die een klant ontvangt naast de bijstandsuitkering dienen te worden verrekend. Dat geldt ook voor een lening. Een uitzondering kan worden gemaakt als er sprake is van een lening die als schuld wordt beschouwd en waarbij dus een daadwerkelijke verplichting tot terugbetaling is vastgesteld. Uit jurisprudentie blijkt dat bij een dergelijke lening tussen familieleden de daadwerkelijke verplichting tot terugbetaling niet kan worden vastgesteld.

In deze situatie geldt dat betrokkene periodiek extra inkomsten kreeg die werden aangewend voor levensonderhoud. Dat past niet in de WWB. Daarom zou SoZaWe in principe tot terugvordering over moeten gaan.

Vraag 2

Zo ja waarop is dit gebaseerd?

Antwoord 2

Het verrekenen van inkomsten is gebaseerd op landelijke wetgeving zoals vastgelegd in artikel 19, 31 en 32 van de WWB.

Vraag 3

Hoe kan het dat door tussenkomst van de HD-ombudsman een beslissing tot boete van € 30.000,- even plotseling weer wordt teruggedraaid, als dat ze werd opgelegd? Dit wekt toch de schijn van willekeur ten aanzien van het sanctie en boetebeleid.

Antwoord 3

Allereerst is er geen sprake van een sanctie of boete. Er is sprake van een terugvordering op grond van de Wwb. De betrokkenen hebben tegen de beslissing van de afdeling SoZaWe bezwaar aangetekend. Door tussenkomst van de HD-ombudsman hebben wij overleg gezocht met de afdeling Juridische Zaken en het bezwaarschrift besproken.

In eerste instantie meende SoZaWe dat er sprake was van verwijtbaar handelen door de klant, het schenden van de inlichtingenplicht. Na overleg zijn wij tot de conclusie gekomen dat de afdeling SoZaWe zelf op de hoogte had kunnen zijn van het bestaan van de inkomsten en is het besluit herzien.

Vraag 4

Wat was de situatie voor betrokkene geweest, indien niet toevallig de ombudsman zich in de zaak had gemend?

Antwoord 4

In dat geval was de bezwaarprocedure normaal afgehandeld. De uitkomst van de bezwaarprocedure zou eveneens hebben geleid tot een heroverweging van het besluit en zou dus tot dezelfde herziening hebben geleid.

Vraag 5

Er lijkt immers wel erg nonchalant tot een forse boete, dan wel tot het intrekken ervan te worden besloten. Bent u zich ervan bewust, dat dit enerzijds een forse taakverzwarende zal betekenen voor sociaal advocaten en anderzijds, dat lang niet iedereen de gang naar de benodigde rechtshulp zal willen, kunnen of durven maken?

Antwoord 5

Zoals wij eerder vermeldde is er geen sprake van een boete. Er is ook niet nonchalant gehandeld. Betrokkenen hebben via de bezwaarprocedure de mogelijkheid om een besluit te betwisten en nog voor afronding van de bezwaarprocedure is SoZaWe tot de conclusie gekomen dat in deze casus een verkeerd besluit was genomen.

De afdeling heeft hierover met betrokkenen ook een gesprek gevoerd dat volgens betrokkenen goed is verlopen. Ook heeft de afdeling nog schriftelijk excuses gemaakt.

Vraag 6

Hoe kan het, dat de ene klantmanager zo wezenlijk anders oordeelt over dezelfde verantwoordingsgegevens dan de andere, zonder dat in deze periode een beleidswijziging heeft plaatsgehad? De interpretatie van de 'nieuwe' klantmanager staat immers haaks op die van de 'oude' met een 180 graden draai inde (vergaande!) consequenties voor, in dit geval, betrokkene?

Vraag 7

Hoe wordt intern voorkomen dat (aanvragen van) Haarlemmers door de ene 'manager' van de sociale dienst volstrekt anders worden behandeld dan de ander? Welke garantie is binnen de reorganisatie ingebouwd, dat voldoende coördinatie dergelijke willekeur normaal gesproken zou moeten voorkomen?

Antwoord 6 en 7

De medewerkers van de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid nemen dagelijks een tiental besluiten. Zij worden hierin ondersteund door een kwaliteitszorgsysteem dat leidt tot uniforme werkprocessen en transparante besluiten. Voorts is er sprake van collegiaal overleg, permanente scholing et cetera. Daarnaast is het wezen van de Wwb dat er op grond van de individuele situatie van de klant afwegingen mogen worden gemaakt, waardoor verschillen kunnen ontstaan. Dit individualiseringsprincipe maakt maatwerk mogelijk.

Dat neemt niet weg dat er fouten gemaakt kunnen worden. Het blijft tenslotte mensenwerk. Voor deze situatie bestaat het vangnet van de bezwaarprocedure. Besluiten worden in de bezwaarprocedure opnieuw getoetst en als nodig hersteld.

Vraag 8

In het artikel wordt ook melding gemaakt van het feit, dat betrokkene en sociale zaken nog met elkaar in gesprek zijn over een definitieve, nieuwe beslissing op de kwestie. Kunt u verzekeren, dat de vordering van € 30.000 in elk geval geheel van tafel is?

Antwoord 8

Inmiddels is besloten de vordering met betrekking tot de maandelijkse bijdrage van € 600 te herzien, deze is buiten in vordering gesteld.

Vraag 9

Kunt u daarnaast aangeven, of ook in de nieuwe beslissing een eventuele lening door vader, mits even aantoonbaar vastgelegd als voorheen, niet als inkomen zal worden aangemerkt?

Vraag 10a

Bent u het met ons eens, dat dit in zijn algemeenheid niet mag voorkomen? Dat men althans het recht zou moeten hebben een beperkte lening aan te gaan bij familie, vrienden, kennissen of derden, mits dit aantoonbaar als lening in plaats van gift is aan te merken?

Vraag 10b

We kunnen ons voorstellen dat hieraan een maximum wordt verbonden, om mensen niet in een ongewenste schuldenpositie te laten belanden. Kunt u wanneer u deze mening deelt, aangeven tot welk bedrag een dergelijke lening kan worden toegestaan?

Vraag 10c

Als, indien u met ons van mening bent, dat een beperkte lening mogelijk moet zijn, aanpassing nodig van de huidige verordening op de WWB en/of andere beleidsnota's of verordeningen en bent u bereid dit als voorstel aan de raad voor te leggen?

Antwoord 9, 10a, 10b en 10c

Zoals wij al hebben vermeld biedt de wet ons hiertoe geen ruimte.

Vraag 11

Kunt u verzekeren, dat alle eventuele aantekeningen in het dossier van betrokkene, als zou zij 'fraude' hebben gepleegd, hieruit worden verwijderd en bent u bereid haar excuses voor dit misverstand aan te bieden?

Antwoord 11

In het dossier van betrokkene wordt volledig verslag gedaan van de situatie van de klant inclusief de uitkomsten van het onderzoek en de herziening van het besluit. Dit voorkomt dat bij een eventuele overdracht aan andere klantmanagers, dezelfde vragen opkomen.

Zoals vermeld heeft de afdeling excuses aangeboden.

Vraag 12

De oorspronkelijke beslissing tot vordering van vermeend teveel ontvangen bijstand, ging gepaard met het per direct intrekken van vakantiegeld a € 57 p.m., er aflossing van het te vorderen bedrag. Is dit standaard beleid?

Antwoord 12

Dit is standaard beleid vastgelegd in de beleidsregels Terugvordering en verhaal.

Vraag 13

Parallel aan de vordering en boete, liep ook een vordering op verondersteld inkomen in de vorm van de belastingteruggave. Hier betrof het echter een voorlopige teruggave. De hoogte van de daadwerkelijke teruggave was op dat moment nog niet bekend. Kunt u ons verzekeren, dat dit ook op een vergissing berust en uitleggen hoe normaliter met (verrekening van) belastingteruggaven wordt omgegaan?

Antwoord 13

Bij een voorlopige teruggave beoordeelt SoZaWe al of er moet worden verrekend of teruggevorderd omdat de klant naar aanleiding van een voorlopige teruggave deze ook daadwerkelijk ontvangt. Als achteraf op basis van de definitieve aanslag blijkt dat de situatie toch anders is, gaat SoZaWe over tot een correctie. De beoordeling van een voorlopige teruggave berust niet op een vergissing maar is onderdeel van de bestaande werkwijze vastgelegd in het kwaliteitssysteem.

Vraag 14

Uit de onderbouwing van de oorspronkelijke beslissing op terugvordering valt min of meer op te maken dat betrokkene kennelijk bij iedere verantwoording opnieuw had moeten aangeven, een lening te ontvangen van haar vader. Bent u het met ons eens, dat ook dit onzin is, nu immers vanaf dag 1 deze maandelijks lening bekend was en bijstandsgerechtigden slechts wijzigingen in de persoonlijke situatie dienen te melden?

Antwoord 14

Het is inderdaad niet nodig om iedere maand informatie te verstrekken als er op de oorspronkelijke gegevens ondubbelzinnig door de afdeling SZ een besluit is genomen en er geen wijziging in die gegevens plaatsvindt. Dit heeft een belangrijke rol gespeeld in de herziening van ons besluit.

Vraag 15

In hoeverre betreft u bij de beslissing op intrekken van een groot deel van de maandelijks uitkering én het vakantiegeld bij een éenoudergezin, de positie van het kind en acht u dit verantwoord?

Antwoord 15

Bij het terugvorderen van ten onrechte betaalde bijstand speelt dit geen rol. De beleidsregels Terugvordering en verhaal zijn van toepassing. De gezinssituatie is een criterium bij het toekennen van een (aanvullende) uitkering. Bij het terugvorderen van teveel verstrekte uitkering speelt de draagkracht van de klant een rol. Bij klanten mét een uitkering én een vordering gelden landelijk vastgestelde normen.

Vraag 16

SoZaWe liet de HD-ombudsman in een schriftelijke verklaring weten, dat, nu haar veronderstelling dat betrokkene inkomsten zou hebben verzwegen, dit eigenlijk had moeten worden voorgelegd bij het Openbaar Ministerie? Hiervan is echter afgezien omdat 'SZW een fout heeft gemaakt bij de aanvraag'.

Bent u zich ervan bewust, dat dit van een wel heel vergaande en misplaatste arrogantie getuigt, nu u immers inmiddels zelf tot de conclusie bent gekomen, dat de vordering onterecht is? Waarmee u zelf ook zult beseffen dat een voordracht bij het OM dan dus helemaal geen stand had kunnen houden?

Beseft u de impact van uw handelen en dit soort uitlatingen op kwetsbare Haarlemmers, die afhankelijk zijn van uw keuzes als overheid?

Antwoord 16

Wanneer het benadelingsbedrag boven de € 10.000 komt, wordt er in principe aangifte gedaan conform landelijke richtlijnen. In individuele gevallen kan hiervan afgeweken worden. Na overleg met de afdeling Juridische Zaken hebben wij ons besluit herzien, mede op grond van een verkeerde beoordeling door SoZaWe, en was er dus geen aanleiding meer voor aangifte.

Wij betreuren uiteraard de gang van zaken en hebben naar aanleiding van de situatie met betrokkenen gesproken en schriftelijk excuses aangeboden.

6

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

drs. W.J. Sleddering

mr. B.B. Schneiders